LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Lausunto

Päivämäärä: 4.3.2026

Suuri valiokunta

Viite: U 1/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta

U 1/2026 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta.

Alkuun liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että se on ollut tiiviisti mukana U-kirjelmän valmistelussa ja sen näkemykset on otettu huomioon kattavasti. Kokonaisuudessa erityisesti komission ehdotus sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta koskettaa tiiviisti liikenne- ja viestintäministeriön toimivaltaa ja tehtäväkenttää.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee U-kirjelmän mukaisesti ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti sotilaallisen liikkuvuuden asetusehdotuksen tavoitteisiin. Erityisesti käynnissä oleva varautumista koskeva pohjoismainen liikenneyhteistyö antaa erinomaiset lähtökohdat asetuksen toimeenpanolle tulevaisuudessa. Keväällä 2026 julkaistavassa pohjoismaisessa varautumisen liikennejärjestelmästrategiassa on tunnistettu samat työkalut sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden kannalta tärkeiden rajat ylittävien kuljetusten varmistamiseksi kuin asetusehdotuksessakin – infrastruktuurin, kaluston, lainsäädännön ja palvelut.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että EU:ssa edistetään toimia, joilla mahdollistetaan ja nopeutetaan sotilashenkilöstön, materiaalin ja varusteiden kuljetusta Euroopan unionin sekä Naton alueella erityisesti kriisitilanteissa. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala tekee aktiivista yhteistyötä puolustushallinnon kanssa sotilaallisen liikkuvuuden pullonkaulojen tunnistamiseksi valtion väyläverkolla ja liikenteen solmupisteissä, kuten satamissa ja lentokentillä, sekä kaluston saatavuudessa.

Liikenneinfraa koskeva luvun III osalta liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että eurooppalaista raideleveyttä koskevissa ratkaisuissa ja päätöksissä olisi oltava mahdollisuus käyttää kansallista harkintaa todettuihin tarpeisiin ja tehtyihin selvityksiin ja vaikutuksiin nojaten. Tämä ei ole asetusehdotuksen 32 artiklan osalta selkeää. Lisäksi olisi tärkeää, että asetusehdotuksen on mahdollistettava ehdotettua paremmin rajallisten resurssien kohdentaminen Suomen kannalta olennaisimpien sotilaallisen liikkuvuuden infrastruktuuritarpeiden kehittämiseen, mitä 33 artikla ei ehdotetussa muodossaan täysin tue.

Ehdotettujen kaksikäyttöinfrastruktuurin tunnistamis- ja suojelutoimenpiteiden osalta liikenne ja viestintäministeriö esittää huolen siitä, että ehdotettu sääntely 33 artiklassa on osin päällekkäistä muun maussa olemassa olevan CER-sääntelyn kanssa ja

asetusehdotuksen suhde CER-direktiiviin on hyvin epäselvä. Tämä aiheuttaa todennäköisesti hallinnollisen taakan lisäystä eri toimijoille, joten on tärkeää, että hallinnollisesta lisätaakasta aiheutuu myös hyötyjä. Myös ehdotetut lupamenettelyt lisäävät hallinnollista ja taloudellista taakkaa, joten koordinaatio- ja aikatauluvelvoitteisiin tulisi saada enemmän liikkumavaraa.

Emers-vastejärjestelmää koskien liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että Suomesta puuttuu artiklan 21 mukainen taho, joka erilaisia kuljetuksia tarvittaessa priorisoisi. Tämä todennäköisesti aiheuttaa toimeenpanovaiheessa kansallisia lainsäädäntömuutostarpeita.

Liikenne- ja viestintäministeriö huomioi, että ajoneuvorekisterien tiedonjakoa koskevissa ehdotuksissa tulisi huomioida ehdotettua paremmin toimenpiteiden oikeasuhtaisuus suhteessa ylikansallisista tiedonjakovelvoitteista aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan sekä samalla huomioida paremmin tätä koskevat kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevat herkkyydet. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että asetusehdotuksessa tulisi laajemminkin huomioida kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevaa tiedonjakoa koskevat herkkyydet, esimerkiksi kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tiedonjakoa koskevissa kirjauksissa.

Lopuksi liikenne- ja viestintäministeriö muistuttaa, että 28 artiklan osalta tulisi neuvotteluissa pyrkiä mahdollistamaan kaiken kansallisen lupaviranomaisen hyväksymän rautatiekaluston käyttö (ns. GOST-vaunukalusto) tilapäisesti sotilaallisen liikkuvuuden rautatiekuljetuksiin, vaikka kalusto ei täyttäisi EU-vaatimuksia. Tällaisen kaluston käyttö tulisi pyrkiä mahdollistamaan tilapäisesti siihen saakka, kunnes EU-vaatimusten mukaisesti hyväksyttyä korvaavaa rautatiekalustoa on käyttävän jäsenvaltion toimesta hankittu sotilaskuljetuksiin.

Kaiken kaikkiaan liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että sen näkökulmat on kantaosiossa huomioitu hyvin.